

Växjö Tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 81
351 03 Växjö
mmd.vaxjo@dom.se

**Yttrande över ansökan från AB Sydsten om tillstånd till
täktverksamhet och vattenverksamhet inom fastigheterna Önnestöv
38:3 m.fl. i Lunds kommun**

Mål nr M 4188-18 3:3

Sammanfattning

Lunds Naturskyddsförening, LNF, noterar att viktig kunskap tillförts ärendet, men också att viktiga delar och villkor saknas. Ett mål måste vara att för överskådlig tid säkra att biotoper och arter i Natura 2000-området Knivsås inte skadas. Det betyder bl.a. att vattennivån i området ska upprätthållas utan hjälp av el. Därför måste berget tätas innan bolagets tillstånd löper ut och villkor föreskrivas för detta.

Bolaget måste visa att de föreslagna kompensationsåtgärderna för t.ex. den av EU skyddade fladdermusarten barbastell och övriga fridlysta fladdermusarter är tillräckliga och att de får full effekt innan de påverkade naturvärdena förstörs. Bolaget måste undersöka fladdermusförekomsten på ett vetenskapligt acceptabelt sätt under den årtid förnyring sker som en bas för fortsatta undersökningar.

Effekterna av de genomförda kompensationsåtgärderna på populationsstorleken av EU-arter och fridlysta fladdermöss och groddjur måste mätas inom ramen för kontrollprogrammet eller som separata projekt.

Om ovanstående krav tillgodoses på ett tillfredsställande sätt kan LNF tillstyrka att tillstånd till fortsatt verksamhet meddelas.

Vattenståndet i Lovénsjön

Det är viktig kunskap om nutida och framtida läckage som har tillförts ärendet. Det har även tidigare funnits antydningar om förekomsten av vattenförande tvärsprickor så det är viktigt att dessa finns med på de kartor som bifogas ärendet så långt detta är möjligt. Enligt bl.a. Miljöbalkens hänsynsregler är det bolagets ansvar att förhindra och avhjälpa skador. En av LNF:s

styrelsemedlemmar, Leif Runeson, följde i sitt arbete som miljöchef på VA SYD, Citytunneln på nära håll under hela förberedelse- och genomförandearbetet. I detta projekt testades en mängd olika tätningsmetoder i förväg och många av dem användes sedan i praktiken. Öppna läckor tätades i regel med sprutbetong. Sprickor i berget framför bormaskinen tätades med förinjektering, det vill säga att små hål borrades framför maskinen och fylldes med tätningsmedel, i regel cementbaserade. Kunskap om detta finns på Trafikverket, som sannolikt också kan tipsa om personer som känner till detaljer om arbetena och tätningsmedlen. En del av dessa uppgifter finns hos Mark- och Miljödömsstolen.

Ett utrednings- och genomförandevillkor måste formuleras så berget tätas innan Sydstens tillstånd går ut och problemet i värsta fall lämpas över på skattebetalarna. Det är viktigt att ett sådant villkor föreskrivs för marknadens ledande aktör, så att liknande villkor senare kan föreskrivas för andra verksamheter i branschen. Stenbrottsbranschen måste ta sitt ansvar fullt ut för de skador som respektive verksamhet orsakar eller kan orsaka. Det finns tydliga tecken på att svår torka kan komma att inträffa mycket oftare i framtiden än hittills.

Förslag till utredningsvillkor

Bolaget ska inom fem år efter att domen vunnit laga kraft redovisa hur sprickorna i berget nära Lovénsjön ska tätas på ett permanent sätt samt ha genomfört och utvärderat försök. Dömsstolen kan sedan föreskriva permanenta villkor.

Påverkan på Natura 2000-områdets naturtyper och arter

När det gäller fladdermöss har LNF fått hjälp av den nybildade föreningen BatLife Sweden, vars ordförande Johnny de Jong är en av landets främsta experter, som dessutom representerar Sverige i IUCN, Internationella naturvårdsunionen. Han skriver att de genomförda undersökningarna inte säger så mycket mer än att fladdermusfaunan är mycket rik i området. Det behöver inte bero på extremt höga naturvärden i anslutning till bergtäkten, utan kan lika gärna vara ett resultat av mer generellt höga naturvärden i landskapet samt att det är så långt söderut i Sverige. Det är oklart om exploateringen kommer att påverka koloniträd eller prioriterade jaktområden för någon art, vars bevarandestatus kan påverkas negativt. För att man ska kunna förstå hur fladdermössen påverkas behövs kunskap om eventuella kolonier i området, samt hur det nyttjas av fladdermössen. I maj har inga kolonier etablerats så det saknas kunskaper om föryngring. De långtidsstudier som vi har genomfört i BatLifes stationsprogram visar att fladdermusaktiviteten är oerhört varierande bland annat pga. skiftande väder. Därför måste undersökningarna pågå länge.

För att kunna bedöma påverkan på fladdermöss behövs det flera undersökningar:

1. Dessa bör genomföras under kolonitid, helst i juli månad.
2. Man måste täcka in tidsmässig variation genom att låta registreringsboxarna sitta uppe under lång tid, minst en vecka men helst under flera veckor.
3. Man bör komplettera detta med manuella inventeringar för att studera hur olika arter använder området.
4. Man bör komplettera med kolonisökningar.

Eftersom barbastell är utpekad i bevarandeplanen för Natura 2000-området Knivsås vore det ett klart brott mot art- och habitatdirektivet att tillåta en verksamhet som riskerar att försämra artens bevarandestatus i det aktuella Natura 2000-området. Ifall barbastell har hanrevir, yngelkolonier eller platser för dagvila inom området som kommer att tas i anspråk vid utvidgningen av verksamhetsområdet, är risken överhängande att verksamheten påverkar den lokala populationen negativt. Det är av yttersta vikt att bolaget genomför en mer omfattande fladdermusinventering för att påvisa platser för både yngelkolonier och dagvila av såväl barbastell som andra fladdermöss inom och i närheten av det planerade verksamhetsområdet.

Att veteranisering av träd (framkallat, för tidigt åldrande) inom cirka 10 år skulle skapa tillräckliga strukturer för att uppväga den negativa påverkan förefaller långt ifrån säkert. Ifall detta ska accepteras som kompensationsåtgärd bör bolaget uppvisa studier som visar att barbastell verkligen nyttjar strukturer skapade genom veteranisering. Nyplantering av träd kommer inte få någon effekt förrän långt senare. Dessutom ska kompensationen ha fått effekt innan verksamheten får påbörjas på den mark som ska exploateras.

Kompensationsåtgärderna måste utformas så att bestånden av alla berörda fladdermusarter säkras, dvs. både de av EU skyddade arterna och de arter som är fridlysta enligt Artskyddsförordningen. Effekterna av de genomförda kompensationsåtgärderna måste mätas inom ramen för kontrollprogrammet eller som separata projekt. Ett villkor för denna uppföljning bör föreskrivas.

Förslag till villkor

Bolaget ska genomföra en noggrann undersökning av fladdermusfaunan inom sitt eget verksamhetsområde och Natura 2000-området Knivsås under den tid som djuren fortplantar sig. Bolaget ska sedan genom upprepade undersökningar visa att bestånden av de olika fladdermusarterna inte minskar över tid. Kravet gäller både de av EU skyddade arterna och de som är fridlysta enligt Artskyddsförordningen. Bolaget ska också visa att de föreslagna kompensationsåtgärderna kan få avsedd effekt. Länsstyrelsen får föreskriva fler villkor om så krävs för att säkra fladdermuspopulationernas storlek.

Övriga kompensationsåtgärder

Bolaget har i Bilaga 4 listat de kompensationsåtgärder som man avser att genomföra. Det är för dagen oklart om de räcker.

Ingen kompensation för försvunnen skogsmark med påtagliga naturvärden föreslås.

Kompensationen för ianspråktagen, tidigare fullgod, fäladsmark verkar vara i underkant. Ytan som ska restaureras utgörs av igenväxande fäladsmark där vissa delar är så igenvuxna att det är tveksamt om restaurering kommer att vara tillräckligt för att på medellång sikt återställa höga naturvärden, medan andra delar av fäladsmarken är i bättre skick. För att säkerställa att kompensationen tillför samma mängd naturvärden som går förlorade behöver man kompensera med en betydligt större yta för att försäkra sig om att inga värden går förlorade. LNF föreslår att hela fäladsmarken på fastigheten Önnestöv 5:3 restaureras för säkerhets skull.

Om sådd av blomfrön ska få någon effekt måste man veta vilka arter som ska sås så att avsedd effekt ska kunna uppnås. Sådd av blomfrön kan inte ersätta ett helt ekosystem som fäladsmark, vilket LNF tidigare påpekat.

En ev. utplantering av backsippa är en kompensationsåtgärd som kan behöva artskyddsdispens.

De kompensationsåtgärder som planeras till stöd för groddjur söder om väg 11 får inte äventyra det bestånd av den av EU skyddade arten större vattensalamander som redan finns i området.

LNF har noterat att bolagets genomgång av de juridiska kraven inleds med riksintressen, dvs. de krav som har minst tyngd och avslutas med EU-lagstiftningen som har störst tyngd. Detta är vilseledande.

För Lunds Naturskyddsförening

Tomas Björnsson, ordförande

Epost: cicero@rtb.se